

01
02

Koen Vanmechelen

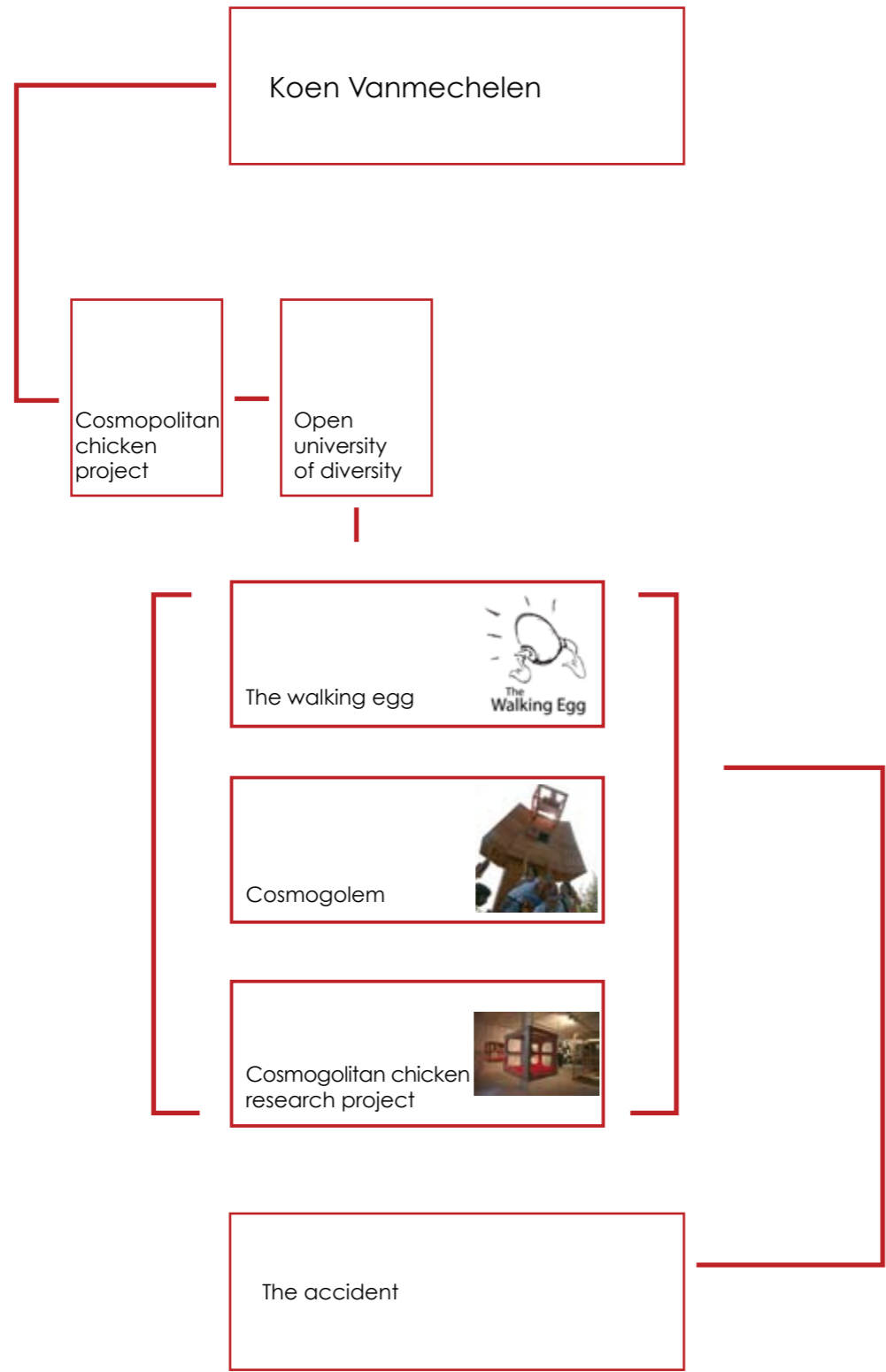

foto 1: 'Mechelse Silky' - CCP14', 2010, Koen Vanmechelen © - foto 2: Koen Vanmechelen, 2011
foto 3: 'Mechelse Fayoumi' - CCP15', 'Nato a Venezia', 54e biënnale van Venetië, 2011, Koen Vanmechelen ©
foto 4: 'The Cosmopolitan Chicken Project', Permanent installation, Verbeke Foundation, Courtesy; Deweer Gallery, Koen Vanmechelen ©

Koen Vanmechelen drukt zijn stempel op de Biënnale van Venetië

Interactieve installatie/workshop rond biologische en culturele diversiteit

Van 4 juni tot en met 27 November 2011 organiseert de Belgische kunstenaar Koen Vanmechelen in het Palazzo Loredan in Venetië een interactieve installatie/workshop rond biologische en culturele diversiteit. Loredan is de historische zetel van het Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti. Een buste van een kip van de kunstenaar wordt voor de gelegenheid bijgezet in het 62-koppige Panteon Veneto van Loredan (zie foto 3), een historische collectie van bustes van belangrijke Venetiaanse personaliteiten: kunstenaars, schrijvers, wetenschappers en ambtenaren.

Tijdens de expo zal ook de volgende generatie uit het Cosmopolitan Chicken Project, de biënnale kip 'Mechelse Fayoumi', geboren worden. In kooien op Murano zal het ouderpaar en hun kuikens verblijven. Ondertussen staan in de bi-

bliotheek twee transparante incubators waar de eieren worden uitgebroed.

Er zal naast dit biologisch broeden ook een soort van 'intellectueel broeden' in de historische bibliotheek plaatsvinden. Tijdens de zes maanden durende biënnale zal er door verschillende onderzoekers on site een open studie naar biologische en culturele diversiteit georganiseerd worden. Het publiek kan vragen stellen via computers in de studieruimte. De onderzoekers in de aanpalende ruimte verwerken de verzamelde informatie en wisselen hun informatie weer uit.

Tot slot is het interessant om te vermelden dat Koen geselecteerd werd voor Glasstress (<http://www.glasstress.org/site/index.php>) waar hij 'The Walking Egg' zal presenteren. Dit werk dateert van 1989 en is het eerste glaswerk dat Koen in Venetië geproduceerd heeft.

lees verder >>

foto 5: 'The Cosmopolitan Chicken Project', 'Diversity', European space for sculpture, Regional Koen Vanmechelen © - foto 6: 'Red Jungle Fowl - Genus XY', Z33, Provinciaal Museum Hasselt, 2004, Foto: Alex Deyaert, Artlist: Koen Vanmechelen © - foto 7: 'Het appèl van de kip', Museum Valkhof, Nijmegen, 2008, Foto: Minne Dalemans, Artlist: Koen Vanmechelen ©

foto 8: 'The Walking Egg', 54ste biënnale van Venetië, 1989, Koen Vanmechelen © - foto 9: 'Cosmogolem', Arusha, 2007, Foto: Alex Deyaert, Artlist: Koen Vanmechelen - foto 10: 'Cosmogolem', Mumbai, 2006, Koen Vanmechelen, foto: Alex Deyaert

Maar wie is nu eigenlijk Koen Vanmechelen?

Het werk van deze conceptuele kunstenaar draait rond diversiteit en mag tegelijkertijd als een ode aan het leven geïnterpreteerd worden. Het is letterlijk grensverleggend en het hertekent de rol van de kunstenaar. Zo werkte Vanmechelen de afgelopen tien jaar samen met alfa- en bètawetenschappers uit verschillende disciplines. In 2010 werd hij hiervoor ook gelauwerd met een eredoctoraat aan de Universiteit Hasselt. Ter gelegenheid van de biënnale van Venetië heeft de kunstenaar deze universiteit dan ook uitgenodigd om te participeren in het onderzoek naar diversiteit, dat ter plaatste zal gevoerd worden.

Vanmechelen woont in de Belgisch-Limburgse gemeente Meeuwen-Grutrode, tevens de ankerplaats van zijn wereldbekende Cosmopolitan Chicken Project (CCP) en de basis van waaruit hij over de hele wereld uitzwerft. De kunstenaar studeerde aan de hotelschool in Antwerpen en werkte enkele jaren als kokpatissier voor een handvol toprestaurants. Vanmechelen volgde een algemene opleiding aan de Academie van Sint-Truiden. Van jonge assemblagekunstenaar evolueerde hij in de jaren negentig tot een conceptueel kunstenaar.

Einde jaren negentig lanceerde Vanmechelen zijn Cosmopolitan Chicken Project, dat nationaal en internationaal erkenning kreeg en een unieke plaats inneemt in de kunstgeschiedenis. We laten de kunstenaar zelf aan het woord: "Centraal staat de kip en meer bepaald de kruising van nationale kippenrassen tot een kosmopolitische hybride. Ik gebruik het dier als metafoor voor de mondiale culturele en genetische smeltkoers die diversiteit en hybriditeit creëert."

Tevens stelt Vanmechelen de plaats van het menselijke dier op de planeet in vraag. In het millenniumjaar 2000 presenteerde hij zijn eerste kruising, de Mechelse Bresse. Momenteel is de 14de kruising, de Mechelse Silkie, een feit. De kip zal in Venetië gekruist worden met het Egyptische ras Fayoumi en zo de 15e generatie voortbrengen.

Met de CCP positioneert Vanmechelen kunst categoriek waar ze volgens hem hoort: in de maatschappij, tussen de mensen, geëngageerd. Hij gebruikt een divers palet aan media voor de drie projecten die zijn CCP-oeuvre uitmaken: Cosmopolitan Chicken Research Project, Cosmogolem en Walking Egg. Het gaat over zeer expressieve schilderijen en tekeningen,

over fotografie, video, glaswerk en installaties, maar ook performances en beeldhouwwerk.

Wat is de essentie van deze werken?

Koen Vanmechelen: "De rode draad blijft steeds de kip en het ei, twee belangrijke symbolen die mij toelaten om verbindingen te leggen tussen wetenschappelijke, politieke, filosofische en ethische kwesties. Het intrinsieke systeem dat ik op deze manier ontwikkelde, is dikwijls het onderwerp van debatten, gesprekken en voordrachten. Ik aarzel niet om met mijn standpunten en visie naar buiten te komen. Engagement houdt in dat een kunstenaar voortdurend onderweg is om zich te laten bevruchten. Ik vertrek hiervoor vanuit de drie stichtingen die mijn projecten ondersteunen. Het CCP is de grootste stichting en wil een brug slaan tussen kunst en wetenschap. Het financiert daartoe wetenschappelijk onderzoek aan de K.U.Leuven. Ook de tweede stichting, The Walking Egg Foundation, maakt de verbinding tussen kunst en wetenschappen en heeft een uitgesproken sociale component: de strijd tegen infertiliteit in ontwikkelingslanden. De Cosmogolem Foundation is eveneens een sociaal geëngageerd project, waarbij een groot houten beeld sym-

bool staat voor universele kinderrechten." Dit jaar groepeerde Koen Vanmechelen de drie stichtingen in een nieuw instituut in Hasselt dat voorlopig de werknaam Open University of Diversity kreeg. OpUnDi werd bij de biënnale van Venetië gelanceerd.

Koen Vanmechelen presenteerde zijn werk op bijna alle continenten, van de VS tot China en van Senegal tot IJsland. In België was hij al te gast in verschillende musea zoals de Verbeke Foundation, Watou, Museum M en Z33. Verder liepen er solo- en groepstentoonstellingen in onder andere National Gallery London, Victoria and Albert Museum (Londen), museum Kunst Palast (Düsseldorf), Venice Projects (Venetië), Muziekgebouw aan 't IJ (Amsterdam) en Pushkin Museum (Moskou). Naast de Biënnale van Venetië was zijn werk ook te zien op die van Moskou, Dakar en Poznan, en op de World Expo Shanghai 2010.

lees verder

foto 11: 'The Cosmopolitan Chicken Project' - 'Against Exclusions' The 3rd moscow Biennale of Contemporary Art, Moscow (RUS), 2009 courtesy; Deweer Gallery foto: Koen Vanmechelen ©

Het Cosmopolitan Chicken Project

Praten over Koen Vanmechelen zonder te praten over het Cosmopolitan Chicken Project is uiteraard onmogelijk, het is dit project dat de kunstenaar internationale bekendheid heeft bezorgd. Cosmopolitan Chicken Project is een mondiaal kruisingsprogramma met nationale en regionale kippenrassen. Maar wat houdt het project juist in?

Koen Vanmechelen: "Ik stelde vast dat de opeenvolgende generaties hybriden sterker zijn dan hun raszuivere ouders: ze leven langer en zijn minder vatbaar voor ziektes. Bovendien zijn ze minder agressief. En, niet onverwacht, de morfologische en genotypische raskenmerken, die het resultaat zijn van menselijke fokprogramma's, vervagen. Het uiteindelijke resultaat van al die kruisingen? Een werkelijk kosmopolitische kip die de genen van alle rassen ter wereld in zich draagt. De Red Jungle Fowl, de oerkip, was ooit het beginpunt voor die verschillende rassen, door de mens gecreëerde eindpunten - soms letterlijk eindpunten, want onvruchtbaar."

Vanmechelen wil die rassen breken door ze samen te brengen tot een nieuw beginpunt. Constructie en destructie gaan hand in hand. Toch beoogt het Cosmopolitan Chicken Project niet de reconstructie van de oerkip. Vanmechelen: "De kosmopolitische kip is geen terugkeer naar het verleden, integendeel. Ze staat symbool voor de toekomst. Ze is het beginpunt van een nieuwe evolutie die nooit een einde zal kennen: het Cosmopolitan Chicken Project als perpetuüm mobile."

Vanmechelens oeuvre is even divers en hybride als de kosmopolitische kip: een unieke mix van schilderen, tekenen, fotografie, video, installaties en houtsculpturen, met als rode draad de kip en het ei. Maar niets is wat het lijkt. De kern van het project is niet de kip, noch het ei, maar het kruisen en de diversiteit die daaruit voortvloeit.

Vanmechelen: "De kosmopolitische kip houdt ons dan ook een spiegel voor. Kruisen is niet alleen een praktische maar ook een filosofische noodzaak, zo niet een morele plicht. De huidige kippenrassen falen. Om inteelt en degeneratie te voorkomen, is er nieuw bloed nodig. Ieder organisme heeft een ander organisme nodig om te overleven. Als er één geheim is

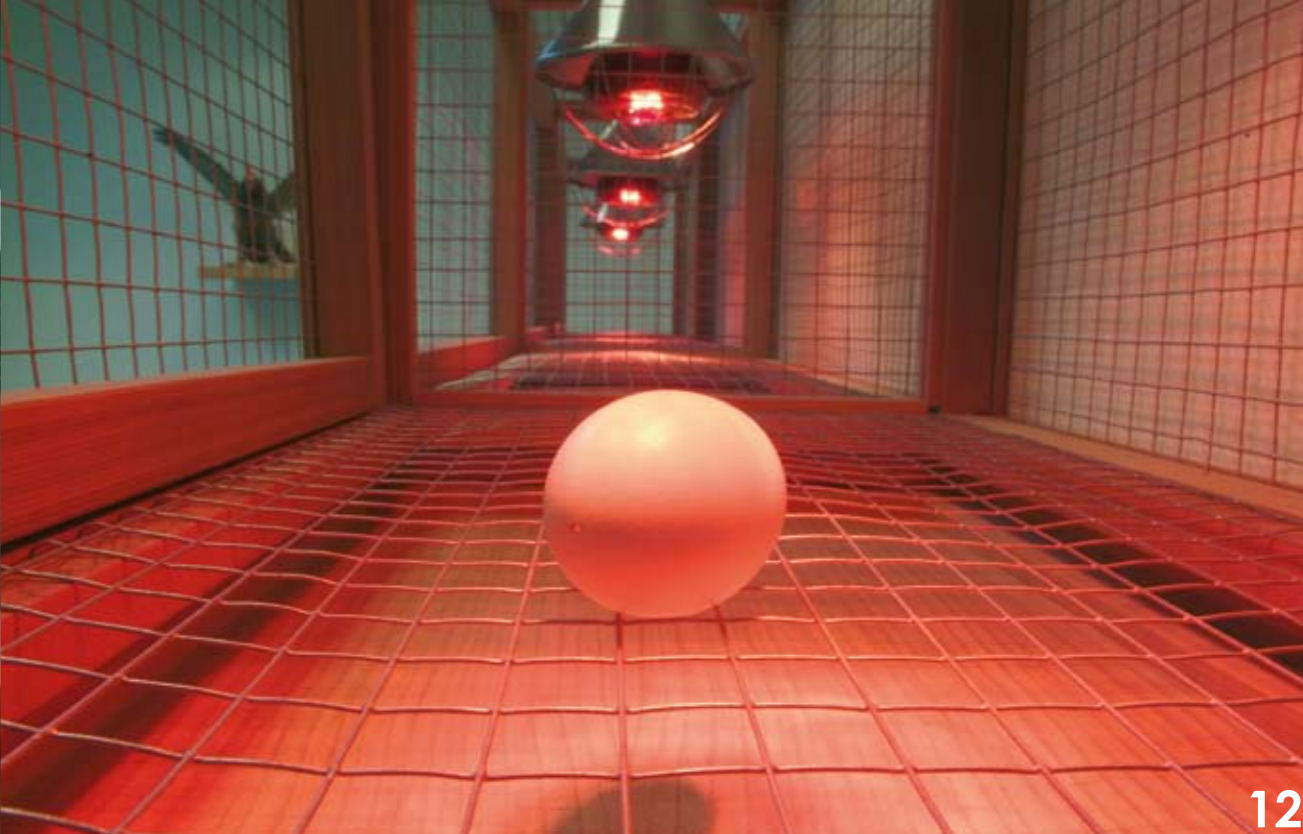

foto 12: 'Born' - 'The Walking Egg', Ziekenhuis Oost-Limburg, Genk, 2005, Koen Vanmechelen ©

in het leven, dan is het misschien wel dat alles dual is. Kip en ei, oorzaak en gevolg, goed en kwaad, constructie en destructie. Alles bestaat in relatie tot het andere. Als je die redenering doortrekt, moet je misschien wel besluiten dat er buiten ons zonnestelsel nog een ander stelsel is waardoor het onze kan blijven bestaan. Ik zie de kip als metafoor voor de mens en het ei als metafoor voor de wereld en het laboratorium van de toekomst. Het ei is een beschermde omgeving en een bron van leven. Het is echter ook een kooi, een beperking waaruit we ons moeten bevrijden."

De geschiedenis leert ons dat vooruitgang veronderstelt dat we het bestaande durven loslaten. Het resultaat van vermenging is vaak onzeker. Durven we ons openstellen voor het onverwachte? Vanmechelen alvast wel: "Bevruchting, verrijking, komt altijd van buitenaf. Juist onverwachte dingen zijn voor mij belangrijk. Ik heb aandacht voor de schijnbare toevalligheden. Daarom ook is het Cosmopolitan Chicken Project een antwoord in wording, een kunstwerk dat nooit af zal zijn. Hoe de kosmopolitische kip eruit zal zien of waar het programma eindigt, blijft een open vraag, net zoals wat er uit het ei zal komen telkens weer een open vraag is."

De diversiteit die Vanmechelens werk kenmerkt, blijft niet beperkt tot de gebruikte media. Het Cosmopolitan Chicken Project is de symbiose van kunst, wetenschap, filosofie, politiek en ethiek. Het is de manier van de kunstenaar om na te denken over de meest existentiële vragen, de individuele identiteit en het leven, en raakt aan actuele vraagstukken over globalisatie, racisme, genetische manipulatie en klonen. Het project nodigt de toeschouwer uit om deel te nemen aan de discussie.

tekst: Jos Sterk